

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
YVES BOT
föredraget den 4 september 2014¹

Mål C-336/13 P

**Europeiska kommissionen
mot**

IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH

”Överklagande — Beslut av kommissionen om återbetalning av ett finansiellt stöd —
Tribunalens ogiltigförklaring av beslutet — Genomförande av domen — Beräkning av räntan på det
belopp som ska återbetalas”

I – Inledning

1. Genom beslut av den 4 augusti 1992 beviljade Europeiska kommissionen IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH² – ett finansiellt stöd på 530 000 ecu för ett projekt avseende skapande av en databas. Den första delen av det finansiella stödet, som uppgick till 318 000 ecu, utbetalades i januari 1993.

2. Eftersom det finansiella stödet hade beviljats olagligen, ogiltigförklarade kommissionen, genom ett beslut antaget den 13 maj 2005³, beslutet om beviljande och antog, den 4 december 2006, ett beslut om återbetalning. För att följa detta beslut återbetalade IPK, den 15 maj 2007 ett belopp på 318 000 euro jämte ränta.

3. Efter det att IPK överklagat beslutet av den 13 maj 2005, ogiltigförklarade Europeiska unionens tribunal, genom dom IPK International/kommissionen (T-297/05, EU:T:2011:185), av den 15 april 2011,⁴ detta beslut på grund av att preskriptionstiden för att beivra den omtvistade oegentligheten inte hade iakttagits.

4. För att följa denna dom antog och meddelade kommissionen, genom skrivelse av den 14 oktober 2011, ett beslut⁵ om utbetalning av ett sammanlagt belopp på 720 579, 90 euro, varav 530 000 euro motsvarade det finansiella stödet, 31 961,63 euro den av IPK betalade dröjsmålsräntan och 158 618, 27 euro den ”kompensationsränta” vars räntesats kommissionen fastställde till den räntesats som Europeiska centralbanken⁶ och Europeiska monetära institutet, dess föregångare, tillämpade på huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

1 — Originalspråk: franska.

2 — Nedan kallat IPK.

3 — Nedan kallat beslutet av den 13 maj 2005.

4 — Nedan kallad domen av den 15 april 2011.

5 — Nedan kallat det omtvistade beslutet.

6 — Nedan kallad ECB.

5. Efter det att IPK, genom ansökan som ingavs den 22 december 2011, begärt ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, ogiltigförklarade tribunalen, genom dom IPK International/kommissionen (T-671/11, EU:T:2013:163),⁷ detta beslut, eftersom beloppet för den ränta som skulle betalas till IPK i det beslutet begränsades till 158 618,27 euro.

6. Kommissionen har överklagat denna dom vid domstolen. Detta överklagade rör i huvudsak arten, räntesatsen och varaktigheten av den ränta som ska tillämpas på de belopp som kommissionen ska betala och återbetala till IPK till följd av ogiltigförklaringen av beslutet av den 13 maj 2005.

7. Jag föreslår att domstolen delvis bifaller överklagandet.

8. Jag anser nämligen att tribunalen, genom att slå fast att dröjsmålsräntan skulle beräknas på grundval av huvudbeloppet för fordringen inbegripet den redan upplupna kompensationsräntan, har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning. Det var nämligen dröjsmålsränta och inte kompensationsränta som hade upplupit, vilket berättigar en delvis ogiltigförklaring av den överklagade domen.

9. Jag föreslår att domstolen avgör målet slutligt på denna punkt och slår fast att dröjsmålsräntan ska beräknas enbart på grundval av huvudfordran.

II – Den överklagade domen

10. IPK åberopade, till stöd för sin talan vid tribunalen, en enda grund i två delar, avseende åsidosättande av artikel 266 FEUF. IPK gjorde gällande att kommissionen hade gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning, dels vid fastställandet av räntesatsen för kompensationsräntan, vilken skulle ha ökats med två räntepunkter i förhållande till ECB:s räntesats för huvudsakliga refinansieringstransaktioner, dels genom att underlåta att beräkna dröjsmålsräntan, trots att denna skulle ha löpt från det att domen av den 15 april 2011 meddelades och beräknats på fordrans totala belopp ökat med kompensationsräntan.

11. I den överklagade domen biföll tribunalen denna talan på båda delarna av den grund som IPK hade åberopat.

12. I detta hänseende påpekade tribunalen för det första, i punkt 34 i den överklagade domen, att det av domen av den 15 april 2011 inte följde någon skyldighet för kommissionen att återbetala det aktuella finansiella stödet, eftersom tribunalen i den domen hade bekräftat de faktiska omständigheter som faststälts i beslutet av den 13 maj 2005, beträffande de oegentligheter som IPK hade gjort sig skyldig till, vilka i princip berättigade ett ogiltigförklarande av det finansiella stödet. Vidare hade tribunalen begränsat sig till att ogiltigförklara detta beslut på grund av att kommissionen inte hade iakttagit den relevanta preskriptionstiden. Tribunalen drog av dessa konstateranden slutsatsen att det omtvistade beslutet utgjorde ”den enda rättsliga grunden för den aktuella huvudfordran”.

13. Beträffande kompensationsräntan erinrade tribunalen också, i punkt 36 i den överklagade domen, om att denna ränta enligt fast rättspraxis⁸ emellertid – oberoende av dess exakta benämning – alltid skulle beräknas på grundval av ECB:s räntesats för huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 2 punkters tillägg. Tribunalen tillade att detta schablonmässiga tillägg alltid var tillämpligt, utan att

7 — Nedan kallat den överklagade domen.

8 — Tribunalen citerade punkt 64 i dom Corus UK/kommissionen (T-171/99, EU:T:2001:249), punkterna 130–132 i dom AFCon Management Consultants m.fl./kommissionen (T-160/03, EU:T:2005:10) och punkterna 29 och 77–80 i dom Idromacchine m.fl./kommissionen (T-88/09, EU:T:2011:641).

det fanns anledning att konkret fastställa huruvida tillägget var motiverat med anledning av inflationen under den aktuella perioden i den medlemsstat där borgenären hade hemvist. Vidare tillade tribunalen, i punkt 38, att detta schablonmässiga tillägg hade införts för att, under alla möjliga omständigheter, undvika en obehörig vinst.

14. Tribunalen drog härav slutsatsen, i punkt 39, att kommissionen agerade felaktigt när den inte gjorde något tillägg på kompensationsräntan.

15. Slutligen erinrade tribunalen, beträffande dröjsmålsräntan, i punkt 41 i den överklagade domen, om att "[e]nligt fast rättspraxis är kommissionen ovillkorligen skyldig att betala dröjsmålsränta – bland annat när unionen har ådragit sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar genom kommissionens agerande – för perioden efter avkunnandet av en dom i vilken sådant ansvar fastställs ..., samt vid återbetalning av felaktigt utbetalda belopp till följd av en dom om ogiltigförklaring ...". Efter att ha påpekat att kommissionen inte kunde fråntas denna "principiella skyldighet" med hänvisning till något av kommissionens argument i förevarande fall, och konstaterat att denna institution tvärtom, vid förhandlingen, hade medgivit att den var skyldig att betala dröjsmålsränta från och med avkunnandet av domen av den 15 april 2011, vilket också hade antecknats i förhandlingsprotokollet, drog tribunalen slutsatsen att kommissionen var skyldig att betala dröjsmålsränta på det huvudbelopp som institutionen hade medgett att den var skyldig att betala i det omtvistade beslutet. Denna dröjsmålsränta skulle, då parterna var ense på denna punkt, börja löpa från och med avkunnandet av domen av den 15 april 2011 "och detta oberoende av att nämnda beslut utgör den enda rättsliga grunden för den aktuella huvudfordran".

16. Tribunalen angav, i punkt 42 i den överklagade domen, att dröjsmålsräntan skulle beräknas på grundval av det huvudbelopp som skulle betalas, med tillägg för redan upplupen kompensationsränta. Tribunalen tillade att "[ä]ven om tribunalens praxis i princip inte tillåter kapitalisering av kompensationsränta som är hänförlig till tiden före avkunnandet av en dom i vilken en fordran fastställs eller av dröjsmålsränta som är hänförlig till tiden efter avkunnandet av nämnda dom, förordnar tribunalen att den löpande dröjsmålsräntan ska fastställas till dess att hela beloppet betalats på grundval av huvudstolen av fordran ökad med tidigare upplupen kompensationsränta". Tribunalen tillade vidare att "[h]är görs sålunda åtskillnad mellan kompensationsränta som föregår domen och dröjsmålsränta som börjar löpa efter domens avkunnande. Vid beräkningen av dröjsmålsräntan ska nämligen den ackumulerade ekonomiska förlusten i sin helhet beaktas, inklusive den del av förlusten som beror på försämrat penningvärde".

III – Överklagandet

17. Kommissionen har yrkat att domstolen ska ogiltigförklara den överklagade domen och förplikta IPK att ersätta rättegångskostnaderna.

18. IPK har yrkat att domstolen ska ogilla överklagandet och förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

A – Parternas grunder och argument

19. Som första grund har kommissionen anfört att tribunalen har åsidosatt domstolens rättspraxis enligt vilken kompensationsräntan syftar till att kompensera inflationen.

20. Enligt kommissionen framgår det av domen Mulder m.fl./rådet och kommissionen (C-104/89 och C-37/90, EU:C:2000:38, punkt 214) och tribunalens praxis, i synnerhet till följd av dom Agraz m.fl./kommissionen (T-285/03, EU:T:2008:526, punkt 50), att kompensationsränta har till syfte att kompensera förluster till följd av försämrat penningvärde sedan skadeståndet uppkommit, varför den ska motsvara den inflation som faktiskt har konstaterats under den aktuella perioden, i den medlemsstat där det berörda företaget är etablerat.

21. IPK har svarat att tribunalen uttryckligen hänvisade till det försämrade penningvärdet och anförde att detta skulle kompenseras av kompensationsräntan, att den årliga räntesats som för den berörda perioden fastställts av Eurostat i den medlemsstat där borgenären är etablerad endast beaktades för att konstatera att ett försämrat penningvärde faktiskt förelåg, och att detta försämrade penningvärde inte utgör den enda parametern för beräkning av kompensationsräntan.

22. Såvitt avser den andra grunden har kommissionen gjort gällande att tribunalen har motsagt domstolens praxis genom att inte göra någon åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta. Medan den förstnämnda enbart är avsedd att kompensera borgenärens förlust av egendom på grund av inflationen, har den sistnämnda även till syfte att uppmuntra gäldenären att betala sin skuld så snart som möjligt, varför denna i allmänhet är högre än kompensationsräntan. Vidare har tribunalen, genom att ha fastställt dessa båda typer av ränta på samma nivå i den överklagade domen, inte beaktat denna åtskillnad.

23. IPK har svarat att denna grund, i motsats till den tredje grunden, bortser från den materiella skillnaden i beräkningen mellan de båda kategorierna av ränta, eftersom dröjsmålsräntan inte bara beräknas på grundval av huvudskulden utan även på grundval av detta belopp ökat med upplupen kompensationsränta.

24. Kommissionen har som tredje grund gjort gällande att tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att kapitalisera kompensationsräntan och genom att beräkna dröjsmålsräntan från den 15 april 2011.

25. I detta hänseende har kommissionen, som låtit sina argument utgå från dröjsmålsräntan, gjort gällande att tribunalen inte kunde ålägga den att retroaktivt betala ränta från avkunnandet av domen av den 15 april 2011, vilken inte innebar något åläggande av betalning av sådan ränta. Kommissionen har vidare klandrat tribunalen för att ha varit inkonsekvent när den låtit dröjsmålsräntan löpa från den 15 april 2011 samtidigt som den ansåg att skyldigheten till återbetalning uteslutande var ett resultat av det omtvistade beslutet.

26. IPK anser att domen av den 15 april 2011 endast hade till syfte att pröva huruvida beslutet av den 13 maj 2005 var rättsenligt. Den omständigheten, att tribunalen inte prövade de rättsliga konsekvenserna av sin dom, fråntar inte kommissionen dess skyldighet att betala såväl dröjsmålsränta som kompensationsränta. När det särskilt gäller dröjsmålsräntan, har IPK gjort gällande att kommissionen i det omtvistade beslutet medgav att denna skyldighet följde av artikel 266 FEUF och att den vid förhandlingen inför tribunalen dessutom erkände att den hade skyldighet att betala denna ränta från den 15 april 2011. Enligt IPK ska denna ränta beräknas på grundval av beloppet för huvudskulden ökat med kompensationsräntan.

27. Genom den fjärde grunden har kommissionen klandrat tribunalen för att, i punkterna 34 och 44 i den överklagade domen, ha gjort en felaktig rättstillämpning, genom att ha tolkat det omtvistade beslutet och domen i målet T-297/05 felaktigt samt ha missuppfattat de faktiska omständigheterna.

28. I dessa punkter angav tribunalen bland annat att det omtvistade beslutet utgjorde den enda rättsliga grunden för den aktuella huvudfordran och att det därför saknades anledning att pröva huruvida kommissionen hade åsidosatt artikel 266 FEUF genom att inte beakta alla konsekvenser som följde av genomförandet av domen av den 15 april 2011.

29. Enligt kommissionen utgör denna motivering felaktig rättstillämpning, eftersom det ursprungliga beslutet om beviljande, till följd av ogiltigförklaringen av det omtvistade beslutet har "återupplivats". Motiveringen står vidare i strid med såväl det omtvistade beslutet, vilket uttryckligen grundade sig på artikel 266 FEUF, som domen av den 15 april 2011, genom vilken det omtvistade beslutet ogiltigförklarades på grund av preskription utan att det ursprungliga beslutet om beviljande förklarades vara en nullitet.

30. IPK, som visserligen medger att tribunalen gjort en felaktig bedömning genom att inte grunda sitt avgörande på artikel 266 FEUF, anser att detta fel inte påverkade beräkningen av räntan, trots att denna artikel utgör den rättsliga grunden för det omtvistade beslutet. Av detta följer emellertid inte att tribunalen borde ha beaktat borgenärens oegentliga beteende vid beräkningen av räntan.

31. Såvitt avser den femte grunden anser kommissionen att motiveringen i domen beträffande kompensationsräntan och utgångspunkten för dröjsmålsräntan är otillräcklig och motsägande. Den är otillräcklig, eftersom tribunalen inte prövade kommissionens argument, och den är motsägande, eftersom tribunalen slog fast dels att det omtvistade beslutet utgjorde den rättsliga grunden för betalningen, dels att räntan skulle löpa från avkunnandet av domen av den 15 april 2011.

32. IPK anser, å sin sida, att motiveringen i den överklagade domen är klar och tydlig, att den inte innehåller någon motsägelse och att tribunalen har prövat kommissionens argument.

33. Genom den sjätte grunden har kommissionen gjort gällande att tribunalen åsidosatt de principer som reglerar obehörig vinst, eftersom tillämpningen av räntesatsen för refinansieringen ökad med två punkter, med hänsyn till att unionen på de provisoriskt inbetalda beloppen för närvarande endast uppbär en ränta på 0,25 procent, överskrider borgenärens faktiska förlust på grund av det försämrade penningvärdet och kommissionens faktiska vinst. Kommissionen har tillagt att tribunalen har ändrat perspektiv genom att ange att gäldenären hade gjort en vinst i stället för att undersöka huruvida borgenären hade gjort en förlust. Enligt kommissionen har den lösning som tribunalen funnit i den överklagade domen medfört en ekonomisk vinst för en borgenär trots att det hade konstaterats att denne var i ond tro.

34. IPK anser att den ränta som unionen för närvarande uppbär på de provisoriskt inbetalda böterna saknar betydelse och att kommissionen, för det fall denna ränta var avgörande, skulle ha angett vilken genomsnittlig ränta den uppburit under den aktuella perioden.

B – Rättslig bedömning

35. Räntefrågan förefaller, vid en första anblick, vara ett tekniskt och relativt sekundärt problem som inte bör ingå i en samlad bedömning eller lämpar sig för något försök till begreppsbildning. Frågan har emellertid stor praktisk betydelse, eftersom räntebeloppet, som är långt ifrån rent symboliskt, ibland kan nå upp till eller överskrida huvudfordran.⁹ Det kan således vara mycket som står på spel.

36. Avsaknaden, fram till nyligen, av unionsrättsliga bestämmelser avseende ränta, har lett domstolen till att efter hand utarbeta prejudikatslösningar som, även om de förefaller fastställda när det gäller erkännande av rätten till ränta, emellertid fortsätter att präglas av en viss oklarhet beträffande grunden för denna rättighet och genomförandet av den.

9 — Se, för en samlad studie, Van Casteren, A., "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. och McDonnell, A., La Haye, 1997, s. 199–216. Se även, för tillämpliga internationellt privaträttsliga bestämmelser och en jämförelse mellan de nationella rättssystemen, Kleiner, C., "Les intérêts de somme d'argent en droit international privé, ou l'imbraglio entre la procédure et le fond", *Revue critique de droit international privé* Dalloz, Paris, vol. 98, nr 4, 2009, s. 639–683.

37. Prövningen av detta överklagande ger således domstolen tillfälle att precisera sin doktrin på denna punkt i det specifika sammanhang som avser vidtagandet av de åtgärder som omfattar genomförandet av domen om ogiltigförklaring.

38. I den överklagade domen har tribunalen inspirerats av lösningar som utformats i rättspraxis för att fastställa den ränta som ska utbetalas för genomförande av en dom om ogiltigförklaring eller nedsättning av böter som ålagts ett företag för överträdelse av unionens konkurrensregler.

39. Tribunalen har emellertid även hänvisat till de domar som meddelats på området för skadestånd där talan väckts inom den allmänna ramen för unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar eller inom den specifika ramen för unionens personalmål. Det är nämligen på detta område som huvuddelen av de domar i vilka unionsdomstolarna har uttalat sig angående ränteberäkning har avkunnats.

40. Den överklagade domen vittnar således, genom att utan åtskillnad hänvisa till de domar som avkunnats inom dessa båda områden, om ett sammanhängande synsätt som bör ifrågasättas, varvid det bör undersökas huruvida det inte föreligger obevekliga skillnader som gör det omöjligt att föreställa sig ett enhetligt system.

41. Jag kommer således att inledningsvis undersöka de mest förekommande domarna, nämligen inom skadeståndsområdet. Därefter kommer jag att undersöka besluten, vilka gäller den ränta som förfallit vid genomförandet av en dom om ogiltigförklaring eller nedsättning av böter. Slutligen ska jag, utifrån dessa samlade avgöranden, ange en slutsats som kommer att ligga till grund för prövningen av grunderna för överklagandet.

1. Upplupen ränta på skadeståndsansättning

42. Av en analys av de domar som avkunnats på skadeståndsområdet framgår att unionsdomstolarna i sin praxis tydligt har tagit ställning till principen om en åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta och huvudkonsekvenserna av dessa. Det framgår dock även att vissa tvivel består, vilka omfattar tveksamheter beträffande huruvida denna åtskillnad är reell och huruvida det verkligen föreligger ett konsekvent system.

43. Låt oss göra en tillbakablick på denna utveckling varvid först själva principen om en åtskillnad ska studeras. Därefter ska det undersökas vad som slagits fast i rättspraxis beträffande kompensationsränta och därefter avseende dröjsmålsränta.

44. Ett av de första målen som ligger till grund för åtskillnaden mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta rörde frågan om i vilken mån en tjänsteman kunde erhålla ränta på de bidrag och den ersättning som vederbörande hade rätt till på grund av ogiltigförklaring av ett beslut i vilket dennes uppsägning vägrades. I det negativa svar som domstolen gav i målet *Campolongo/Höga myndigheten* (27/59 och 39/59, EU:C:1960:35) kan en åtskillnad urskiljas mellan dröjsmålsränta, vilken definieras som den som ”i princip utgör utvärderingen och det juridiska fastställandet av den skada som åsamkats av förseningen med uppfyllandet av en skyldighet, en försening som först ska konstateras genom en formell underrättelse”,¹⁰ och kompensationsränta, vilken ”uppkommer vid skadestånd jämte ränta avseende underlåtelse att uppfylla en skyldighet utan någon föregående formell underrättelse” och vars ”utbetalning kräver att en skada föreligger”¹¹. Enligt den domen skulle anspråk på ränta

10 — Se rättsfallssamlingen s. 826.

11 — Se rättsfallssamlingen s. 827.

ogillas men av olika skäl beroende på huruvida de avsåg dröjsmålsränta respektive kompensationsränta. I det första fallet skulle de ogillas på grund av dröjsmålsräntans ”avsaknad av rättslig grund” inom unionsrätten,¹² medan det i det andra fallet var avsaknad av bevis eller ens ett enkelt påstående om skada som ledde till ogillande av anspråket på kompensationsränta.

45. Efter det att domstolen hade meddelat flera domar i vilka den dragit processuella slutsatser av åtskillnaden, bland annat med hänsyn till principen om att nya ansökningar inte ska behandlas,¹³ bekräftade den i sin dom kommissionen/Brazzelli Lualdi m.fl. (C-136/92 P, EU:C:1994:211), i ett mål gällande ersättning för en skada som åsamkats anställda inom unionen vid betalningen av förfallen lön, principen om denna åtskillnad. Domstolen erinrade i detta hänseende om att den själv hade kommit att göra en åtskillnad mellan dessa båda räntekategorier, i synnerhet för att, på grund av processuella faktorer i vart och ett av de mål som den hade att avgöra, besluta att anspråken på kompensationsränta inte kunde tas upp till sakprövning, medan de som avsåg dröjsmålsränta kunde tas upp till sakprövning, men att de var ogrundade.¹⁴ Domstolen drog härav slutsatsen att det inte, under dessa förhållanden, var möjligt att anse att åtskillnaden inte hade sitt ursprung i rättspraxis.¹⁵

46. På ett numera klassiskt vis angav domstolen återigen i domen Mulder m.fl./rådet och kommissionen (EU:C:2000:38) i ett mål angående en skadeståndstalan, återigen regeln att ”en åtskillnad ska göras mellan dröjsmålsränta och kompensationsränta”,¹⁶ varav domstolen drog slutsatsen att en av domstolen meddelad dom avseende dröjsmålsränta inte kunde ha någon inverkan på frågan om kompensationsränta.

47. Det svar som domstolen gav i dessa domar har således ett principvärde. Dessutom gav de definitioner som fastställdes i domarna Campolongo/Höga myndigheten (EU:C:1960:35) och Mulder m.fl./rådet och kommissionen (EU:C:2000:38) indikationer på åtskillnaden mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta.

48. Jag ska nu i turordning undersöka de båda räntekategorierna, varvid jag börjar med kompensationsränta.

a) Kompensationsränta

49. I mål om skadeståndsansättning är syftet med kompensationsränta i huvudsak att avhjälpa den skada som orsakats av försämringen av penningvärdet efter den händelse som medfört skadan. Denna ränta utgör således ett verktyg för en ny utvärdering av skadan som gör det möjligt att beträffande gäldenärens skuld befria vederbörande från skiftande penningvärden genom att göra skulden till en värdefordran. Beviljandet av sådan ränta ger uttryck för idén att skadan, när den beräknas enligt uppgifter som hänför sig till den tidpunkt då händelsen som medförde skada inträffade, ska uttryckas i pengar vid det datum då den fastställdes i domstol.

12 — Ibidem.

13 — Dom Roumengous Carpentier/kommissionen (158/79, EU:C:1985:2, punkterna 8–14), Amesz m.fl./kommissionen (532/79, EU:C:1985:3, punkterna 11–17), Battaglia/kommissionen (737/79, EU:C:1985:4, punkterna 6–13), Amman m.fl./rådet (174/83, EU:C:1985:288, punkt 13), Culmsee m.fl./CES (175/83, EU:C:1985:289, punkt 13) och Allo m.fl./kommissionen (176/83, EU:C:1985:290, punkt 19).

14 — Punkt 35.

15 — Ibidem.

16 — Punkt 55.

50. Det ska emellertid påpekas att tillämpningen av kompensationsränta i realiteten mer allmänt omfattar alla negativa konsekvenser som följer av den tid som förflutit mellan den tidpunkt då den skadebringande händelsen inträffade och det datum då den prövats av domstol. Den omfattar alltså även den ekonomiska skada som följer av utebliven vinst av en produktionsverksamhet¹⁷ eller skada i form av förlust av ränta till följd av att inte ha kunnat placera skuldbeloppet på bank.¹⁸

51. Eftersom kompensationsräntan utgör en del av skadan, har den naturligt sin grund i de principer som reglerar avhjälpandet av skadan inom ramen för unionens utomobligatoriska ansvar. Enligt principen om en full gottgörelse för den skada som orsakats "[syftar] skadeersättning ... till att i möjligaste mån gottgöra den skadelidande. Följaktligen är det nödvändigt att beakta inflationen efter den händelse som förorsakat förlusten".¹⁹

52. Kompensationsräntans ersättningsfunktion har vidare två huvudsakliga konsekvenser.

53. För det första utgör den en förklaring av att domstolen har underställt beviljande av sådan ränta de traditionella villkoren för unionens utomobligatoriska ansvar. Med hänvisning till fast rättspraxis har domstolen slagit fast att "det är viktigt att en sökande har uppfyllt villkoren för utomobligatoriskt skadeståndsansvar för att kunna begära kompensationsränta".²⁰ Domstolen har emellertid preciserat att ersättningen för skadan inom ramen för det utomobligatoriska ansvaret "syftar till att i möjligaste mån gottgöra den skadelidande"²¹ och att "[f]öljaktligen kan, när villkoren för utomobligatoriskt ansvar är uppfyllda, de negativa konsekvenserna till följd av den tid som förflutit mellan den tidpunkt då den skadebringande händelsen inträffade och datumet för betalning av skadeståndet inte ignoreras ..., eftersom inflationen ska beaktas"²².

54. För det andra utgör kompensationsräntans ersättningskaraktär en förklaring av att den, i allmänhet, beräknas på grundval av den skada som sökanden faktiskt har lidit och således med beaktande av inflationstakten under den aktuella perioden. Denna princip torde vara erkänd även om det finns varierande lösningar till hur den konkret ska tillämpas.

55. Domstolens rättspraxis på området visar att domstolen, i allmänhet,²³ beräknar beloppet för kompensationsräntan med hänvisning till inflationstakten, även om denna anses vara en utgångspunkt från vilken domstolarna får avvika inom ramen för deras utrymme för skönsmässig bedömning avseende skadeståndsbeloppet. Således ansåg domstolen i domen *Mulder m.fl./rådet och kommissionen* (EU:C:2000:38) i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, avseende det första målet, att sökanden hade rätt till ränta "motsvarande inflationstakten för perioden från det datum då skadan inträffade till det datum då mellandomen avkunnades"²⁴ och utdömde ränta på ersättningen med en räntesats på 1,85 procent vilket motsvarade Eurostats uppgifter och expertens anvisningar, efter att bland annat ha påpekat att en sådan räntesats föreföll "rimlig och ekonomiskt hållbar".²⁵ Domstolen konstaterade avseende det andra målet att inflationen, enligt expertutlåtandet, var 1,2 procent i genomsnitt under den aktuella perioden och beslutade, eftersom det föreföll "rimligt och rättvist" att ålägga kompensationsränta på den ersättning som utdömts med en räntesats på 1,5 procent.²⁶

56. Tribunalens praxis följde till en början dessa lösningar.

17 — Se dom *Mulder m.fl./rådet och kommissionen* (EU:C:2000:38, punkterna 43 och 214).

18 — Se dom *Berti/kommissionen* (131/81, EU:C:1985:72, punkt16).

19 — Se dom *Grifoni/kommissionen* (C-308/87, EU:C:1994:38, punkt 40).

20 — Se dom *Mulder m.fl./rådet och kommissionen* (EU:C:2000:38, punkt 50).

21 — *Ibidem* (punkt 51).

22 — *Ibidem*.

23 — I detta sammanhang förefaller domen *Grifoni/kommissionen* (EU:C:1990:134) i vilken domstolen, utan någon särskild förklaring, fastställde ett "schablonbelopp" för att beakta inflationen under åtta år, vara ett undantag.

24 — Punkt 220.

25 — Punkt 221.

26 — Punkt 352.

57. Således fastslog tribunalen i domen *Camar/rådet* och kommissionen (T-260/97, EU:T:2005:283), att inflationen skulle beaktas vid beräkningen av den ersättning som skulle betalas till ett företag etablerat i Italien "enligt offentliga indicier utarbetade för [denna medlemsstat] av det behöriga nationella organet, från det datum då skadan inträffade".²⁷

58. Domen *Agraz m.fl./kommissionen* (EU:T:2008:526) utgör en annan relevant illustration av de i rättspraxis fastställda principer som gäller vid fastställandet av kompensationsränta. Det målet avsåg fastställandet av den räntesats som skulle tillämpas på den kompensationsränta som kommissionen hade att betala på en ersättning motsvarande en ökning av beloppet för ett produktionsstöd, vilket hade felberäknats. Medan 84 sökandeföretag hade kommit fram till en överenskommelse på denna punkt med kommissionen, genom vilken räntesatsen för kompensationsräntan fastställdes på grundval av den räntesats som ECB tillämpade på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter, hade tre andra företag inte lyckats nå en överenskommelse med kommissionen trots att de begärt att en identisk räntesats skulle tillämpas. Tribunalen ogillade slutligen deras ansökan och slog fast att inflationen "återspeglades av den konstaterade årliga inflationstakten, för den berörda perioden, av Eurostat ... i den medlemsstat där [de berörda] företagen [var] etablerade".²⁸ Motiveringen till den domen, i vilken tribunalen utslöt den grund som avsåg att det förelåg en diskriminering i behandlingen mellan de företag som hade nått en sådan överenskommelse och de övriga, är särskilt talande. Tribunalen påpekade nämligen att de förstnämnda befann sig i en annan situation än de sistnämnda, "eftersom ingen omständighet gjorde det möjligt att visa att de hade lidit någon förlust genom uteblivna intäkter genom att de inte hade kunnat placera de aktuella beloppen".²⁹ Denna dom belyser således den omständigheten att fastställandet av räntesatsen för kompensationsräntan på grundval av den räntesats som ECB tillämpade på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter, endast är berättigad när den skada som lidits inte begränsar sig till en förlust av köpkraft knuten till inflationen, utan även omfattar en förlust av ytterligare intäkter som beror på att fordringsbeloppen inte har kunnat placeras.

59. I domen *Idromacchine m.fl./kommissionen* (EU:T:2011:641), vilken har citerats flitigt i den överklagade domen, angav tribunalen visserligen samma princip, men drog därav en annan slutsats. Efter att åter ha framhållit principen att det försämrade penningvärdet "återspeglas i den årliga inflationen för den aktuella perioden, som den fastställs av Eurostat ... i den medlemsstat där [de berörda] företag[en] har hemvist",³⁰ kom tribunalen i nästföljande punkt³¹, genom ett deduktivt resonemang, fram till slutsatsen att kommissionen skulle betala kompensationsränta "enligt [ECB:s] räntesats för huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter".

60. Motiveringen för en sådan lösning framstår för mig helt främmande. Det saknas en länk i resonemanget, nämligen konstaterandet att räntan enligt ECB:s räntesats för huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter, för den aktuella perioden återspeglade inflationstakten i den berörda medlemsstaten. Det ska i detta hänseende understrykas att räntan enligt ECB:s räntesats för huvudsakliga refinansieringstransaktioner utgör ett verktyg för ECB:s valutapolitik genom att den tillåter institutionen att påverka räntesatsen och likviditetssläget på marknaden. Den ska under inga omständigheter uppfattas som en återspeglning av den genomsnittliga inflationstakten i unionen eller inom euroområdet.

61. En analys av de lösningar som har anförts beträffande systemet för dröjsmålsränta visar liknande osäkerheter.

27 — Punkt 139.

28 — Punkt 50.

29 — Punkt 52.

30 — Punkt 77.

31 — Punkt 78.

b) Dröjsmålsränta

62. Efter att först har vägrat att bevilja dröjsmålsränta på grund av "avsaknad av lagstöd [för sådan ränta] inom unionsrätten"³² fastställde domstolen, utan stöd i någon lagtext och med hänvisning till principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättssystem, att "ränteanspråket"³³ skulle "beviljas", vilket uttryckligen angavs i artikel 215 andra stycket i EEG-fördraget, sedermera artikel 288 andra stycket EG-fördraget och därefter artikel 340 andra stycket EG.³⁴

63. Denna princip, som framgår av en jämförelse mellan gällande principer i de nationella rättsordningarna, har numera, åtminstone för unionens fordringar på gäldenärer, sitt lagstöd i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget,³⁵ och närmare bestämt artikel 86 i denna förordning. I denna artikel föreskrivs att varje fordran som inte har uppkommit i samband med offentlig upphandling av varor och tjänster som avses i avdelning V i nämnda förordning ska beläggas med dröjsmålsränta med en räntesats motsvarande den som ECB tillämpar för huvudsakliga refinansieringstransaktioner ökad med 3,5 procentenheter.³⁶

64. Enligt fast rättspraxis, som grundar sig på resonemanget att det inte är möjligt att beräkna dröjsmålsränta på en fordran vars belopp inte är känt, är en skyldighet att betala dröjsmålsränta endast tänkbar under förutsättning att huvudfordran är "säker till sitt belopp eller åtminstone möjlig att bedöma på grundval av objektiva och fastställda omständigheter".³⁷

32 — Dom Campolongo/Höga myndigheten (EU:C:1960:35, Rättsfallsamlingen s. 826 och 827).

33 — Domstolen betecknade inte denna ränta som "dröjsmålsränta".

34 — Dom DGV m.fl. (241/78, 242/78 och 245/78–250/78, EU:C:1979:227, punkt 22), Dumortier m.fl./rådet (64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, EU:C:1979:223, punkt 25), Ireks-Arkady/EEG (238/78, EU:C:1979:226, punkt 20), Interquell Stärke-Chemie och Diamalt/EEG (261/78 och 262/78, EU:C:1979:22, punkt 23), Pauls Agriculture/rådet och kommissionen (256/81, EU:C:1983:138, punkt 17), Birra Wührer m.fl./rådet och kommissionen (256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 och 282/82, EU:C:1984:341, punkt 37) och Sofriimport/kommissionen (C-152/88, EU:C:1990:259, punkt 32). Se även dom Schneider Electric/kommissionen (T-351/03, EU:T:2007:212, punkt 340).

35 — EGT L 357, s. 1. Denna förordning trädde i kraft den 1 januari 2003.

36 — Se, för ett liknande resonemang, dom SGL Carbon/kommissionen (T-68/04, EU:T:2008:414, punkt 145).

37 — Se dom Amman m.fl./rådet (174/83, EU:C:1986:339, punkterna 19 och 20), Culmsee m.fl./Ekonomiska och sociala kommittén (175/83, EU:C:1986:340, punkterna 19 och 20), Allo m.fl./kommissionen (176/83, EU:C:1986:341, punkterna 19 och 20), Agostini m.fl./kommissionen (233/83, EU:C:1986:342, punkterna 19 och 20), Ambrosetti m.fl./kommissionen (247/83, EU:C:1986:343, punkterna 19 och 20), Delhez m.fl./kommissionen (264/83, EU:C:1986:344, punkterna 20 och 21). Dessa sex mål gällde ansökningar som tjänstemän inom unionen hade ingett i syfte att erhålla betalning av dröjsmålsränta på upplupen lön till följd av en förordning om anpassning av löner och korrigeringskoefficienter med retroaktiv verkan som antogs genom verkställighet av en dom av domstolen om ogiltigförklaring av en tidigare förordning. Domstolen slog fast att en säker eller möjlig fordran endast hade fastställts genom ikraftträdandet av den förstnämnda förordningen, eftersom det med hänsyn till rådets utrymme för skönsmässig bedömning inte med säkerhet gick att fastställa beloppet för dessa anpassningar innan denna institution hade utövat sina befogenheter. Se vidare dom de Szy-Tarisse och Feyaerts/kommissionen (314/86 och 315/86, EU:C:1988:471, punkt 33). Den domen gällde en begäran om dröjsmålsränta på lönetillägg som erhållits till följd av ett beslut av kommissionen för att följa en dom om ogiltigförklaring av beslutet att utse sökandena till provanställda tjänstemän i den del det avsåg lönegradsplacering. Domstolen ansåg att räntan inte skulle löpa från tidpunkten för klagomålen med stöd av artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, utan från tidpunkten för beslutet om ny klassificering, vilket gjorde fordran säker. Se också dom kommissionen/Brazzelli Lualdi m.fl. (EU:C:1994:211, punkt 53). Se, för ett liknande resonemang, dom Herkenrath m.fl./kommissionen (T-16/89, EU:T:1992:24, punkt 31), Weir/kommissionen (T-361/94, EU:T:1996:37, punkt 52). Tribunalen tillade i den sistnämnda domen ett ytterligare villkor för beviljande av dröjsmålsränta genom att precisera att sådan ränta endast ska utgå när huvudfordran är säker eller möjlig, och utbetalningen av ersättningen "sedan har försenats av myndigheten på ett otillbörligt sätt". Se även dom Pfloeschner/kommissionen (T-285/94, EU:T:1995:214, punkterna 55 och 56) Denna dom avsåg ogiltigförklaring av ett besked avseende avgångspension i vilket tribunalen fastställde den korrigeringskoefficient som var tillämplig på den upplupna pensionen för en pensionär bosatt i Schweiz till 100. Efter att ha ogiltigförklarat pensionsbeskedet för december 1993 och konstaterat att fordran, från och med denna månad, var upplupen och säker beträffande beloppet, eftersom det fanns en korrigeringskoefficient för Schweiz som var högre än 100, slog tribunalen fast att dröjsmålsräntan på upplupna utestående fordringar skulle räknas från de olika förfalldagarna för varje betalning enligt pensionssystemet. Se också Hivonnet/rådet (T-188/03, EU:T:2004:194, punkt 45), Camar/rådet och kommissionen (EU:T:2005:283, punkterna 135 och 144 samt där angiven rättspraxis) och Schneider Electric/kommissionen (EU:T:2007:212, punkt 344) samt beslut Marcuccio/kommissionen (T-176/04 DEP II, EU:T:2011:616, punkt 36). Se även beslut Michel/Commission (F-44/13, EU:F:2014:40, punkt 82). Se slutligen dom AA/kommissionen (F-101/09, EU:F:2011:133, punkt 109), i vilken personaldomstolen angav att "skyldigheten att betala dröjsmålsränta ... inte [är] tänkbar för det fall huvudfordran *inte bara* är säker till sitt belopp, *utan också* är möjlig på grundval av objektiva faktorer". Denna formulering är förvånande, eftersom villkoret beträffande fastställd eller möjlig karaktär av fordringsbeloppet är alternativt och inte kumulativt.

65. Härav följer att det upplupna ersättningsbeloppet ska åtföljas av dröjsmålsränta från datumet för avkunnandet av den dom i vilken skyldigheten att gottgöra skadan slagits fast.³⁸

66. Detta datum motsvarar oftast datumet då fordran fastställs. Således kan ett anspråk på dröjsmålsränta på fordran börja löpa först från det beslut i vilket fordran fastställdes.³⁹

67. I den mån skadeståndsfordran vid tidpunkten för den domen varken är bestämd till beloppet eller möjlig att bestämma utifrån fastställda objektiva kriterier, kan dröjsmålsränta endast börja löpa från dagen för avkunnandet av den dom i vilken skadeståndsbeloppet fastställs.⁴⁰

68. I detta skede ska en viktig precisering göras. Den lösning som jag har gett ovan, enligt vilken räntan börjar löpa från och med dagen för avkunnandet av den dom i vilken skyldigheten att gottgöra skadan fastställdes eller skadeståndsbeloppet angavs, är hypotetiskt sett endast tillämplig på tvister rörande skadestånd, vilka kännetecknas av att storleken på fordran inte har bestämts i förväg, utan nödvändigtvis ska fastställas av domstolen. När beloppet för huvudfordran däremot är förutbestämt har domstolen oftast låtit dröjsmålsräntan löpa från det datum då gäldenären genom en formell underrättelse har anmodats att uppfylla sin skyldighet.⁴¹ I mål vid personaldomstolen löper dröjsmålsränta på upplupna belopp enligt stadgan, i allmänhet, från det datum då klagomål ingavs enligt artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna eller från det datum då dessa belopp kan betalas ut, om detta datum är senare än det första.⁴²

69. När det gäller räntesatsen för dröjsmålsräntan fastställs denna i allmänhet, utan särskild motivering, till en fast räntesats som, i tribunalens senare praxis, motsvarar den räntesats som ECB tillämpar på huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två punkter.⁴³

70. Flera generaladvokater, bland annat Mancini⁴⁴, Slynn⁴⁵, Van Gerven⁴⁶ och Tesouro⁴⁷, har försökt ange riktlinjer på området. De har framfört motstridiga lösningar vilka har bestått i att beakta antingen en fast räntesats, som domstolen fastställt på grundval av "rådande finansiella förhållanden",⁴⁸ eller tvärtom "lagstadgad räntesats tillämplig vid den tidpunkt då domstolen meddelar dom, i den medlemsstat där sökandena utövar sin verksamhet och där de således kommer att använda eller placera de belopp som de erhåller".⁴⁹ Utan att det är nödvändigt att undersöka denna fråga ytterligare, återstår att pröva huruvida de nyssnämnda lösningarna kan överföras på ränta på återbetalningsfordringar.

38 — Se dom Roumengous Carpentier/kommissionen (158/79, EU:C:1985:2, punkt 11), Battaglia/kommissionen (737/79, EU:C:1985:4, punkt 10), Mulder m.fl./rådet och kommissionen (C-104/89 och C-37/90, EU:C:1992:217, punkt 35). I denna dom lät domstolen dröjsmålsräntan löpa från det datum då den avkunnade sin mellandom vilken, även om den inte fastställde den exakta metoden för att beräkna skadeståndet, angav nödvändiga faktorer för denna beräkning. Se vidare tribunalens dom Camar/rådet och kommissionen (EU:T:2005:283, punkterna 135 och 144) samt Schneider Electric/kommissionen (EU:T:2007:212, punkt 343).

39 — Se dom Mulder m.fl./rådet och kommissionen (EU:C:1992:217, punkt 35) och tribunalens dom Camar/rådet och kommissionen (EU:T:2005:283, punkt 144).

40 — Se tribunalens dom Camar/rådet och kommissionen (EU:T:2005:283, punkt 144 och där angiven rättspraxis) och Schneider Electric/kommissionen (EU:T:2007:212, punkt 344).

41 — Se för en detaljerad analys av rättspraxis på detta område, Van Casteren, A., "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. och McDonnell, A., La Haye, 1997, s. 211.

42 — Se dom Jacquemart/kommissionen (114/77, EU:C:1978:156, punkt 26), Razzouk och Beydoun/kommissionen (75/82 och 117/82, EU:C:1984:116, punkt 19), dom Roumengous Carpentier/kommissionen (EU:C:1985:2, punkt 11), Amesz m.fl./kommissionen (EU:C:1985:3, punkt 14) och Battaglia/kommissionen (EU:C:1985:4, punkt 10).

43 — Se domar citerade av Van Casteren, A., "Article 215(2) EC and the question of interest", *The action for damages in Community law*, Kluwer Law International, Heukels, T. och McDonnell, A., La Haye, 1997, s. 203, i vilken understryks den relativt skönsmässiga metod som unionsdomstolarna använder för att fastställa vilken räntesats som ska tillämpas.

44 — Se punkt 8 i förslag Pauls Agriculture/rådet och kommissionen (256/81, EU:C:1983:91).

45 — Se sidorna 2819 och 2820 i förslag Leussink/kommissionen (169/83 och 136/84, EU:C:1986:265).

46 — Se punkt 51 i förslag Mulder m.fl./rådet och kommissionen (C-104/89 och C-37/90, EU:C:1992:34).

47 — Se punkt 26 i förslag Grifoni/kommissionen (C-308/87, EU:C:1993:362).

48 — Se sidorna 2819 och 2820 i förslag Leussink/kommissionen (EU:C:1986:265).

49 — Se punkt 51 i förslag Mulder m.fl./rådet och kommissionen (EU:C:1992:34).

2. Ränta på återbetalningsfordringar

71. Rättspraxis på området har sitt ursprung i tribunalens dom *Corus UK/kommissionen* (EU:T:2001:249). Denna dom meddelades i ett mål till följd av en dom genom vilken ett bötesbelopp som kommissionen hade ålagts att betala till ett företag på grund av överträdelse av konkurrensreglerna, hade minskats. Frågan gällde vilket räntebelopp kommissionen skulle erlägga på det belopp som den hade återbetalat, vilket motsvarade skillnaden mellan det bötesbelopp som hade betalats och det som hade fastställts av tribunalen.

72. Då tribunalen hade att avgöra en fråga inom området för genomförande av beslut om ogiltigförklaring, ansåg den att skyldigheten av återbeta hela eller en del av de betalda böterna inte bara avsåg huvudbeloppet för de böter som felaktigt betalats, utan också den dröjsmålsränta som detta belopp medförde, eftersom, som tribunalen förklarar, ”beviljandet av *dröjsmålsränta*⁵⁰ på det belopp som inbetalats utan grund [framstår] som en nödvändig del av kommissionens skyldighet att återställa situationen, efter en dom om ogiltigförklaring eller en dom genom vilken rätten utövar sin fulla prövningsrätt, eftersom det vid återbetalning av hela det bötesbelopp som inbetalats utan grund inte kan bortses från sådana faktorer, som till exempel att viss tid förflutit, vilka faktiskt kan minska ersättningsens värde”⁵¹

73. Tribunalen tillade att ett korrekt genomförande av en sådan dom, för att helt försätta den berörde i en sådan situation som han rättsenligt skulle ha befunnit sig i om den ogiltigförklarade rättsakten inte hade antagits, följaktligen med nödvändighet förutsätter hänsyn till att situationen endast kunnat återställas efter en viss tid, under vilken sökanden inte har kunnat förfoga över de belopp som denne har betalat in utan grund.

74. Beträffande räntesatsen angav tribunalen, med hänvisning till en i medlemsstaternas nationella rätt allmänt accepterad princip på området obehörig vinst, att denna ska bestämmas ”med hänvisning till den ränta som följer enligt lag eller enligt fastställelse av domstol, utan kapitalisering”.⁵² Tribunalen frångick emellertid denna lösning för att beakta de särskilda omständigheterna i målet, att kommissionen hade placerat det belopp som skulle återbetalas så att det gav kapitaliserad ränta.⁵³ Tribunalen beaktade slutligen kommissionens vinst och sökandeföretagets förlust, varvid den således slog fast att detta företag skulle erhålla ett belopp motsvarande de intäkter som kommissionen uppburit jämte dröjsmålsränta.

75. Därefter har lösningen att erkänna en rätt till dröjsmålsränta för hela den period då sökanden inte har kunnat förfoga över beloppen upprepats i flera avgöranden.⁵⁴

3. Slutsatser av rättspraxis

76. Även om tvivel kvarstår beträffande verktygen inom unionsrätten för att bekämpa tidsmässiga verkningar på en fordran, kan man av ovan angivna rättspraxis dra två slutsatser som stöd vid bedömningen av grunderna för överklagandet.

50 — Min kursivering.

51 — Punkt 54.

52 — Punkt 60.

53 — Punkterna 62 och 63.

54 — Se tribunalens beslut *Holcim (Frankrike)/kommissionen* (T-86/03, EU:T:2005:157, punkterna 30 och 31) samt tribunalens dom *Greencore Group/kommissionen* (T-135/02, EU:T:2005:457, punkt 55) (underförstådd lösning) och dom *BPB/kommissionen* (T-53/03, EU:T:2008:254, punkterna 487 och 488).

77. Den första slutsatsen avser åtskillnaden mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta. Det är ostridigt att unionsdomstolarna i sin praxis har gjort en mycket tydlig åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta, dock utan att förklara på vilka kriterier denna åtskillnad grundar sig. Denna åtskillnad är emellertid inte självklar, eftersom räntorna funktionsmässigt förefaller spela samma roll, närmare bestämt att kompensera den förlust som den enskilda borgenär som fråntagits förfogandet över sin fordran har lidit. Det är emellertid känt att kompensationsräntan utgör ett komplement till gottgörelsen på skadeståndsområdet, eftersom den kompenserar för den tid som har förflutit fram till den rättsliga bedömningen av skadeståndsbeloppet, oberoende av all försening som kan tillskrivas gäldenären. Dröjsmålsräntan utgör däremot en ersättning, genom ett schablonbelopp, för konsekvenserna av förseningen av betalningen av fordran genom att borgenären tillåts erhålla ungefär vad denne skulle ha erhållit om vederbörande hade investerat beloppet. Härav följer, enligt min uppfattning, att åtskillnaden med nödvändighet borde tillämpas i begränsad utsträckning och förbehållas mål om skadestånd i vilka den är motiverad med hänsyn till domstolens behov av att ingripa för att fastställa huvudfordran som kommer att generera ränta.

78. Den andra slutsatsen avser grunden för rätten till dröjsmålsränta till följd av ett beslut om ogiltigförklaring meddelat av en av unionsdomstolarna. Dessa har i sin praxis slagit fast principen att denna rättighet har sitt direkta stöd i artikel 266 första stycket FEUF och följer av skyldigheten för svarandeinstitutionen att vidta nödvändiga åtgärder för att ointetgöra verkningarna av den ogiltigförklarade rättsakten och åter försätta de berörda personerna i den situation som de befann sig i före denna rättsakt.

79. Jag drar av denna rättspraxis slutsatsen att unionsdomstolarnas huvudsakliga strävan, vid en ogiltigförklaring, ska vara att göra en så strikt tillämpning som möjligt av principen om återställande av ett tidigare tillstånd, vilket rubbats (*restitutio in integrum*), och se till att var och en försätts i sin ursprungliga situation, utan vare sig förlust eller vinst.

80. Det bör undersökas huruvida den överklagade domen överensstämmer med detta krav och med de ovan redovisade principerna.

4. Prövning av grunderna

81. De sex ovan angivna grunderna stödjer sig på fyra serier av kritik. Den första avser grunden för IPK:s fordran, den andra rör åtskillnaden mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta, den tredje gäller motiveringen till domen och den fjärde beräkningen av räntan.

a) Invändningen om grunden för IPK:s fordran

82. I punkterna 34 och 41 i den överklagade domen angav tribunalen att det omtvistade beslutet utgjorde den enda rättsliga grunden för den aktuella huvudfordran.

83. Det ska i detta hänseende erinras om att det av artikel 264 första stycket FEUF, enligt vilket "[o]m talan är välgrundad, ska ... domstol[en] förklara den berörda rättsakten ogiltig", följer att unionsdomstolarnas ogiltigförklaring av en rättsakt medför att den försvinner från unionens rättsordning. Enligt formuleringen i tribunalens fasta praxis är detta försvinnande "i sig resultatet" av ogiltigförklaringen.⁵⁵ Enligt den allmänna bestämmelsen om ogiltigförklaringens retroaktiva verkan (*ex tunc*) är rättsaktens verkningar i princip ointetgjorda, såvida inte domstolen, i enlighet med artikel 264 andra stycket FEUF, anger vilka verkningar av den ogiltigförklarade akten som ska betraktas som bestående.

55 — Se, för ett liknande resonemang, beslut SIR/rådet (T-142/11, EU:T:2011:333, punkt 22), Petroci/rådet (T-160/11, EU:T:2011:334, punkt 19), Afriqiyah Airways/rådet (T-436/11, EU:T:2012:10), punkt 15), Ayadi/kommissionen (T-527/09, EU:T:2012:35, punkt 30) och Rautenbach/rådet och kommissionen (T-222/11, EU:T:2012:409, punkt 15).

84. Som kommissionen med fog har gjort gällande medförde tribunalens ogiltigförklaring av beslutet av den 13 maj 2005 dels att beslutet om beviljande av det finansiella stödet återupplivades, dels att parterna åter försattes i den situation i vilken de skulle ha befunnit sig vid tidpunkten för detta beslut.

85. I motsats till vad tribunalen angav i punkt 34 i den överklagade domen, medför inte den omständigheten, att tribunalen ogiltigförklarade nämnda beslut på grund av att kommissionen inte hade beaktat den tillämpliga preskriptionsfristen, en begränsning av den materiella omfattningen av den ogiltigförklaring som slagits fast och medfört retroaktiva verkningar. Följaktligen har tribunalen, genom att framställa det omtvistade beslutet som den enda grunden till IPK:s fordran, gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning.

86. Enligt fast rättspraxis kan emellertid de invändningar som riktas mot överflödiga domskäl eller domskäl som inte utgör nödvändigt stöd för domslutet, inte medföra ogiltigförklaring av tribunalens dom och ska således ogillas.⁵⁶

87. I förevarande fall kan det konstateras att tribunalens motivering i punkt 34 i sin dom, vilken uteslutande utgör ett svar på grunderna avseende ond tro, är överflödig i förhållande till den som angetts i punkt 33. Beträffande hänvisningen till den rättsliga grunden för den aktuella huvudfordran, i punkt 41 i den överklagade domen, har den visat sig inte utgöra nödvändigt stöd för domslutet i den överklagade domen i vilket utgångspunkten för dröjsmålsräntan fastställdes till den 15 april 2011.

88. Denna första invändning kan följaktligen inte godtas.

b) Invändningen avseende åtskillnaden mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta

89. Kommissionen har, genom den andra grunden för överklagandet, gjort gällande att tribunalen i den överklagade domen inte har gjort någon åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta, trots att dessa båda räntekategorier enligt kommissionen är av mycket olika slag.

90. Denna invändning kan enligt min uppfattning inte godtas. Jag anser snarare att det mot den överklagade domen bör invändas att det gjorts åtskillnad mellan de båda räntekategorierna, trots att tribunalen, enligt min uppfattning, gjorde en felaktig bedömning när den klassificerade den ränta som upplupit före domen av den 15 april 2011 som ”kompensationsränta”.

91. Under förevarande omständigheter har nämligen ogiltigförklaringen, genom domen av den 15 april 2011, av beslutet av den 13 maj 2005, medfört att beslutet om beviljande av finansiellt stöd återupplivats och att parterna åter försatts i den situation i vilken de var vid tidpunkten för detta beslut.

92. Till följd av den retroaktiva verkan (*ex tunc*) av ogiltigförklaringen, hade kommissionen således en skyldighet att betala en säker, bestämd och förfallen huvudfordran, bestående av belopp att utbetala eller återbetala till IPK. IPK:s fordran genererade således dröjsmålsränta som, för det belopp som skulle utbetalas, löpte från tidpunkten för IPK:s klagomål och, för det belopp som skulle återbetalas, från tidpunkten för IPK:s betalning av beloppet till kommissionen.

93. I detta hänseende anser jag att betalningen av dröjsmålsränta, vid ogiltigförklaring av ett beslut om återkallande av ett finansiellt stöd, visserligen inte är något annat än en åtgärd för att följa domen om ogiltigförklaring, i den mening som avses i artikel 266 första stycket FEUF. Beviljandet av kompensationsränta går däremot utöver den rättsliga ramen för en genomförandeåtgärd och omfattas av artikel 266 andra stycket FEUF, vilken hänvisar till unionens allmänna utomobligatoriska ansvar.

56 — Se, bland annat, dom Ryanair/kommissionen (C-287/12 P, EU:C:2013:395, punkt 86 och där angiven rättspraxis) och Dow Chemical/kommissionen (C-179/12 P, EU:C:2013:605, punkterna 63 och 76).

Även om tribunalen konstaterade att kommissionen hade erkänt sig vara gäldenär avseende en huvudfordran jämte kompensationsränta, utöver dröjsmålsräntan räknad från den 15 april 2011, framgår det inte av den överklagade domen att denna institution, genom det omtvistade beslutet, erkänt sitt ansvar och godtagit IPK:s rätt till ersättning.

94. Under dessa omständigheter anser jag att den enda invändning som kan göras mot tribunalen är att den kvalificerat den ränta som upplupit före domen av den 15 april 2011 felaktigt, i stället för att godta den beteckning som kommissionen hade angett. Följaktligen kan invändningen avseende den omständigheten att det inte gjorts någon åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta inte godtas.

c) Invändningen att domskälen är otillräckliga och motsägande

95. Kommissionen har som tredje grund för överklagandet gjort gällande att den lösning som tribunalen slog fast beträffande den schablonmässiga ökningen av räntesatsen för dröjsmålsräntan och utgångspunkten för dröjsmålsräntan är otillräckligt motiverad.

96. Prövningen av denna grund ger upphov till vissa tvivel.

97. Omfattningen av tribunalens skyldighet ska bedömas mot bakgrund av innehåll och precision i de argument som parterna har åberopat vid den. Det ska i detta hänseende erinras om att kommissionen, i sin svarsinlägga vid tribunalen, gjort gällande att tillägget på räntesatsen för huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 2 punkter inte var berättigat, eftersom det stod i strid med rättspraxis, medförde en omotiverad vinst för en borgenär i ond tro och följaktligen stred mot rättvise- och skälighetsprinciperna.

98. Som framgår av punkterna 34, 36, 37 och 38 i den överklagade domen, påpekade tribunalen emellertid att detta tillägg var förenligt med dess praxis, att det inte berodde på den faktiska inflationen och att det införts för att undvika en obehörig vinst som strider mot de allmänna unionsrättsliga principerna.

99. Denna motivering svarar således punkt för punkt på kommissionens invändningar, varför jag anser att överklagandet inte kan bifallas på denna grund.

100. Det kan dock kännas lite motvilligt att medge att en motivering med hänvisning till en eller flera tidigare domar vilka i sig saknar motivering uppfyller motiveringskravet. Det kan nämligen konstateras att de domar till vilka tribunalen har hänvisat inte innehöll någon särskild förklaring till varför räntesatsen för dröjsmålsräntan fastställdes till ECB:s räntesats för de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med 2 punkters tillägg.

101. För det fall domstolen härav drar slutsatsen att motiveringen är otillräcklig, förslår jag att den ska slå fast att motivering saknas och att överklagandet således inte kan bifallas på denna grund.

102. Enligt min uppfattning innebär logiken med schablonmässig dröjsmålsränta ett fastställande av en enda räntesats. Tribunalens val beträffande fastställandet av denna räntesats kan motiveras och godtas i den del det förefaller återspegla genomsnittet av de räntesatser för lagstadgad eller av domstol fastställd dröjsmålsränta som är tillämpliga i medlemsstaterna. Jag undrar emellertid om det i framtiden inte kommer att vara mer förenligt med skälighetsprincipen och kravet på rättssäkerhet att anpassa räntesatsen för den dröjsmålsränta som löper på för unionens institutioner upplupna fordringar efter den som är tillämplig på dröjsmålsränta på institutionernas fordringar på varje person, vilken, sedan ikraftträdandet av förordning nr 2342/2002, motsvarar den räntesats som ECB tillämpar på huvudsakliga refinansieringstransaktioner ökad med 3,5 procentenheter.

103. Under alla omständigheter anser jag att invändningen avseende motiveringen i den överklagade domen inte kan godtas.

d) Invändningen avseende ränteberäkning

i) Beräkningen av ränta som upplupit efter avkunnandet av domen av den 15 april 2011

104. Invändningen avseende den dröjsmålsränta som upplupit efter den 15 april 2011 har anförts inom ramen för den tredje grunden, i vilken framförs kritik både mot den principiella rätten till denna ränta och mot den tidpunkt vid vilken räntan börjar löpa.

105. Det ska erinras om att det av fast rättspraxis följer att domstolen, i ett mål om överklagande, endast är behörig att pröva den rättsliga bedömningen av de grunder som har åberopats i den lägre instansen, varför en grund som framställts för första gången inom ramen för överklagandet inte kan tas upp till sakprövning.⁵⁷

106. I förevarande fall kan det konstateras att kommissionen vid tribunalen inte bestred IPK:s rätt att erhålla dröjsmålsränta och att den till och med vid förhandlingen erkände att den var skyldig IPK sådan ränta från den 15 april 2011.

107. Invändningarna om att det saknas rättslig grund för skyldigheten att betala dröjsmålsränta och att tribunalen har gjort en felaktig bedömning beträffande fastställandet av utgångspunkten för denna ränta är således nya och kan följaktligen inte tas upp till sakprövning.

ii) Beräkningen av ränta upplupen före avkunnandet av domen av den 15 april 2011

108. Denna invändning har utvecklats, ur olika synvinklar, i den första och den femte grunden. Kommissionen har genom densamma gjort gällande att tribunalen, genom att schablonmässigt fastställa räntesatsen för kompensationsräntan till en räntesats motsvarande den som ECB tillämpar på huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter, dels har åsidosatt domstolens praxis enligt vilken denna ränta syftar till att kompensera inflationen, dels har åsidosatt de principer som är tillämpliga på området otillbörlig vinst.

109. Av de skäl som jag tidigare har utvecklat, anser jag att den ränta som har upplupit före domen av den 15 april 2011 otillbörligen har klassificerats som kompensationsränta trots att det rörde sig om dröjsmålsränta.

110. Invändningen om åsidosättande av domstolens praxis enligt vilken kompensationsräntan har till syfte att kompensera inflationen kan således inte godtas.

111. Invändningen om åsidosättande av den allmänna principen om förbud mot otillbörlig vinst kan enligt min uppfattning inte heller godtas.

112. För det första anser jag, som jag tidigare har understrukt, att rätten att erhålla dröjsmålsränta följer direkt av skyldigheten att försätta den skadelidande i den situation i vilken vederbörande befann sig i före den skada som uppkommit på grund av ogiltigförklaringen, och att den inte har sin grund i den otillbörliga vinsten.

57 — Ibidem (punkt 82).

113. Vidare anser jag, under förutsättning att principen om förbud mot otillbörlig vinst kan relativisera automatiken i rätten till dröjsmålsränta, att kommissionen inte har visat att den räntesats som tribunalen har fastställt överstiger IPK:s faktiska förlust och denna institutions faktiska vinst. Som jag har angett ovan är den ränta som kommissionen är skyldig att betala nödvändigtvis dröjsmålsränta och kompenserar inte förlusten av fordrans värde till följd av inflationen, utan ersätter schablonmässigt det uteblivna åtnjutandet av denna fordran. Jag ser inte heller någon anledning till att beakta den räntesats som tillämpas på de böter som utdömts provisoriskt.

114. Följaktligen föreslår jag att denna invändning ska ogillas.

iii) Invändningen avseende räntekapitalisering

115. Genom denna invändning, som utvecklats i den tredje grunden, har kommissionen klandrat tribunalen för att i den överklagade domen ha kapitaliserat räntan genom att fastställa dröjsmålsränta löpande fram till full betalning på grundval av huvudbeloppet för fordran ökad med den kompensationsränta som tidigare upplupit.

116. Som jag har angett ovan anser jag att den ränta som kommissionen är skyldig att betala är en dröjsmålsränta, såväl före som efter domen av den 15 april 2011.

117. Denna ränta utgör således inte någon ytterligare skada som ska läggas till huvudfordran och i sig generera ränta. Att kapitalisera den ränta som upplupit före den 15 april 2011 och som beslutades av tribunalen med hänsyn till dess påstått kompensatoriska art, utgör således enligt min uppfattning en felaktig rättstillämpning.

118. Man kan emellertid fråga sig om inte dröjsmålsräntan kan kapitaliseras. I detta hänseende tvivlar jag på påståendet att kapitalisering av dröjsmålsränta i princip inte kan tillåtas.⁵⁸ Enligt allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, tillåter de flesta system, visserligen enligt mycket olika villkor, kapitalisering av ränta, under förutsättning att detta har begärts.⁵⁹

119. Jag frågar mig om inte unionsdomstolarna bör förfoga över ett utrymme för skönsässig bedömning på detta område och ha tillstånd att besluta om kapitalisering av dröjsmålsränta när de anser att detta är förenligt med skälighetsprincipen.

120. I förevarande fall kan jag emellertid inte hitta någon särskild omständighet som skulle motivera beslutet om att bevilja en kapitalisering av räntan till förmån för IPK.

121. Denna invändning är således enligt min uppfattning välgrundad.

122. I enlighet med artikel 61 första stycket i domstolens stadga ska domstolen ”om överklagandet är välgrundat ... upphäva tribunalens avgörande”. Domstolen kan ”själv slutligen avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa ärendet till tribunalen för avgörande”.

123. I förevarande fall kan domstolen med lätthet själv avgöra målet genom att besluta att dröjsmålsräntan ska beräknas enbart på grundval av huvudfordrans belopp.

58 — Se punkt 42 i den överklagade domen.

59 — Se Kommissionen för europeisk avtalsrätt, ”Capitalisation des intérêts”, *Principes du droit européen du contrat*, Vol. nr 2, Société de législation comparée, Paris, 2003, s. 583–587.

IV – Rättegångskostnader

124. Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen avgör målet slutligt. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Enligt artikel 138.3 kan dock domstolen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sin kostnad.

125. I förevarande fall anser jag att det med hänsyn till att parterna ömsom tappat målet är lämpligt att förordna att var och en av dem ska bära sin rättegångskostnad i förevarande mål om överklagande.

V – Förslag till avgörande

126. Mot bakgrund av vad som ovan anförts föreslår jag att domstolen ska

1. ogiltigförklara domen IPK International/kommissionen (T-671/11, EU:T:2013:163), men endast i den del den anger att den dröjsmålsränta som löper fram till den fullständiga betalningen ska fastställas på grundval av huvudfordrans belopp ökat med tidigare upplupen ränta,
2. fastställa dröjsmålsräntan som löper fram till den fullständiga betalningen uteslutande på grundval av huvudfordrans belopp,
3. ogilla överklagandet i övrigt, och
4. förplikta vardera parten att bära sina rättegångskostnader.